

prima instanță – (Judecătoria Cahul) D. Bosîi

instanța de apel – (Curtea de Apel Cahul) V. Movilă, Ev. Dvurecesnchii, N. Veleva

DECIZIE

07 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Sveatoslav Moldovan
Galina Stratulat
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de avocatul Gorlenco Oleg în interesele lui Olesea Marioglo,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Marioglo Eugeniu împotriva lui Marioglo Olesea privind stabilirea locului de trai al copiilor minori cu tata și cerere reconvențională a lui Marioglo Olesea împotriva lui Marioglo Eugeniu, persoană interesată Centrul de Asistență Socială și Protecție Drepturilor Copiilor din or. Cahul privind stabilirea locul de trai al copiilor minori Marioglo Valentina, născută la 31 ianuarie 2001 și Marioglo Eugeniu, născut la 11 octombrie 2005 cu mama, încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copiilor minori Marioglo Valentina, Marioglo Eugeniu în sumă bănească fixă în mărime de 1000 lei pentru fiecare copil, începând cu data depunerii cererii reconvenționale, și autorizarea ieșirii copiilor minori Marioglo Valentina, Marioglo Eugeniu, peste hotarele Republicii Moldova fără acordul tatălui, și încasarea cheltuielilor de judecată ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016, prin care s-a admis apelul depus de Marioglo Eugeniu și s-a casat hotărârea primei instanțe,

c o n s t a t ă :

La 04 decembrie 2014 avocatul Starodubova Vera în interesele lui Eugeniu Marioglo a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Olesea Marioglo prin care a solicitat stabilirea domiciliului copiilor minori Valentina Marioglo, născută la 31 ianuarie 2001 și Eugeniu Marioglo, născut la 11 octombrie 2005 și încasarea cheltuielilor de judecată .

În motivarea cererii de chemare în judecată a menționat că, în anul 2000 a fost încheiată căsătoria din Marioglo Olesea și Marioglo Eugeniu.

În rezultatul căsătoriei s-au născut Marioglo Eugeniu la 11 octombrie 2005 și Marioglo Valentina la 31 ianuarie 2001.

Prin hotărîrea Judecătorei Cahul din 18 august 2014 căsătoria a fost desfăcută.

În urma desfaceri căsătoriei, Marioglo Olesea a mers peste hotarele țării, iar copiii au fost lăsați la îngrijirea mamei pîrîtei pînă în luna iunie 2014.

Pîrîta a revenit acasă în luna iunie 2014 și a luat copiii de la mama acesteia și i-a dat în îngrijirea lui Marioglo Eugeniu, menționînd că ultimul este tatăl copiilor și urmează să aibă grijă de aceștia.

Din acel moment copiii locuiesc cu Marioglo Eugeniu, la domiciliul acestuia și se află la îngrijirea totală a lui Marioglo Eugeniu.

Potrivit certificatului Oficiului Poștal nr. 364 din 20 octombrie 2014 în adresa reclamantului din octombrie 2013 pînă la depunerea cererii de chemare în judecată nu a parvenit nici o scrisoare, cu excepția corespondenței purtate cu Judecătoria Cahul.

Careva mijloace bănești de la Marioglo Olesea nu a recepționat .

Copii își fac studiile la Gimnaziul s. Rahmaninov, fiind caracterizați pozitiv, participînd activ la manifestațiile școlare. De asemenea, aceștia învață bine și se comportă pozitiv cu profesorii și copiii din clasă (f.d. 2).

La 18 martie 2014 avocatul Gorlenco Oleg în interesele lui Marioglo Olesea a depus cerere reconvențională împotriva lui Marioglo Eugeniu, persoană interesată Centrul de Asistență Socială și Protecție a Drepturilor Copiilor din or. Cahul prin care a solicitat a stabili locul de trai al copiilor minori Marioglo Valentina, născută la 31 ianuarie 2001 și Marioglo Eugeniu, născut la 11 octombrie 2005 cu mama sa, Marioglo Olesea, încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copiilor minori Marioglo Valentina, Marioglo Eugeniu în sumă bănească fixă în mărime de 1000 lei pentru fiecare copil, începînd cu data depunerii cererii reconvenționale, autorizarea ieșirii copiilor minori Marioglo Valentina, Marioglo Eugeniu, peste hotarele Republicii Moldova fără acordul tatălui, și încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 5000 lei.

În motivarea cererii a indicat că, din cauza stării grele financiare, pentru a-și întreține copiii, Marioglo Olesea a fost nevoită să plece din Republica Moldova la cîștig în Federația Rusă, or. Moscova, copiii fiind în îngrijirea bunicii din partea mamei.

Pe cale amiabilă inițial au decis părinții ca copiii să locuiască temporar și la tatăl lor – Marioglo Eugeniu.

La rîndul său, Marioglo Olesea în permanență transfera de peste hotare sume de bani pe numele mamei sale Lupu Evdochia pentru întreținerea copiilor.

În ultimul timp între fiica minoră Marioglo Valentina și tatăl ei – Marioglo Eugeniu au apărut conflicte, pe fonul cărora minora a fost agresată fizic de tată.

Pe acest fapt a fost sesizat Inspectoratul de Poliție Cahul.

Ca urmare unor astfel de conflicte a scăzut brusc nivelul de cunoștințe la școala a ambilor copii, care au devenit desconcentrați la obiectele din programul școlar.

Minora Marioglo Valentina o perioadă îndelungată locuiește la bunica sa din partea mamei unde se simte în siguranță și nu dorește nici întâlnirile cu tatăl său și nici careva contacte. Locuința ce îi aparține lui Lupu Evdochia corespunde tuturor normelor sanitare, în aceasta sunt toate cele necesare pentru un trai normal a copiilor.

Întrucât părinții copiilor locuiesc separat, consideră că este necesar de a determina domiciliul copiilor minori, iar aceștia fiind frați nu pot fi separați unul de altul.

De asemenea, a comunicat că, în cazul în care copii minori sunt îngrijiți de către bunica sa din partea mamei, a apărut problema de a-i lua temporar pe copii cu dânsa în Federația Rusă, or. Moscova, unde Marioglo Olesea are loc de muncă, salariu stabil, dispunând de un loc de trai.

Marioglo Olesea s-a adresat către fostul soț Marioglo Eugeniu de câteva ori cu rugămintea de a-i da acordul la ieșirea copiilor minori din Republica Moldova în Federația Rusă, or. Moscova, însă careva rezultate pozitive în acest sens nu au fost.

Interesele copilului cer ca acesta să aibă posibilitate să locuiască cu mama loc, fără ca cineva să le pună impedimente în acest sens.

De asemenea, a relevat că, nu cunoaște dacă, Marioglo Eugeniu activează și are în salariu stabil, de aceea în conformitate cu art. 76 Codul familiei a solicitat încasarea pensiei de întreținere în sumă fixă pentru ambii copii (f.d.38,39).

Prin hotărârea Judecătorei Cahul din 24 iulie 2015 s-a respins acțiunea depusă de Marioglo Eugeniu cu privire la determinarea domiciliului copiilor minori, încasarea cheltuielilor de judecată ca neîntemeiată.

S-a admis parțial acțiunea reconvențională depusă de Marioglo Olesea către Marioglo Eugeniu privind determinarea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori obținerea permisiunii pentru ieșirea peste hotare a minorilor fără acordul tatălui, încasarea cheltuielilor de judecată.

S-a stabilit domiciliul copiilor minori Marioglo Valentina, anul nașterii 31 ianuarie 2001 și Marioglo Eugeniu anul nașterii 11 octombrie 2005 cu mama Marioglo Olesea.

S-a încasat de la Marioglo Eugeniu în beneficiul lui Marioglo Olesea pensia pentru întreținerea copiilor minori Marioglo Valentina și Marioglo Eugeniu în mărime fixă, în cuantum de 870 lei lunar din salariu și alte venituri, pentru fiecare dintre copii, începând cu ziua depunerii acțiunii, 18 martie 2015 și până la atingerea majoratului, s-a permis mamei Marioglo Olesea să iasă cu copii minori Marioglo Valentina și Marioglo Eugeniu, peste hotarele țării, fără acordul tatălui (f.d. 130).

La 25 august 2015 Marioglo Olesea a depus cerere prin care a solicitat pronunțarea unei hotărâri suplimentare prin care să fie încasate de la Marioglo Eugeniu cheltuielile de judecată în sumă de 5000 lei, cu titlul cheltuieli pentru asistență juridică și 200 cu titlul de taxă de stat (f.d.142).

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, la 20 august 2015 Marioglo Eugeniu a depus cerere de apel, prin care a solicitat casarea hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată înaintată de Marioglo Eugeniu și respinsă cererea reconvențională înaintată de Marioglo Olesea (f.d. 140-141).

La 24 septembrie 2015 Judecătoria Cahul a emis hotărîre suplimentară prin care a dispus încasarea din contul lui Marioglo Eugeniu în beneficiul lui Marioglo Olesea suma de 500 de lei cu titlul de cheltuieli de asistență juridică și 200 lei cu titlul de taxă de stat (f.d. 152,153).

Prin decizia din 10 martie 2016, Curtea de Apel Cahul a admis apelul, s-a casat hotărîrea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care s-a încetat procesul în partea pretenției reclamantului Marioglo Eugeniu privind determinarea locul de trai al fiicei Marioglo Valentina cu tata și a pretenției reclamantei la acțiunea reconvențională Marioglo Olesea, privind stabilirea locului de trai a fiicei Marioglo Valentina cu mama, în temeiul art. 265 lit. a) Codul de procedură civilă, din motivul că aceste capete de acțiune nu urmează a fi judecate în acțiune civilă. S-a admis acțiunea reclamantului Marioglo Eugeniu, s-a stabilit locul de trai al feciorului Marioglo Eugeniu cu tatăl Marioglo Eugeniu, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea reclamantei Marioglo Olesea către Marioglo Eugeniu privind stabilirea locului de trai al copilului Marioglo Eugeniu, încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor Marioglo Eugeniu și Marioglo Valentina și autorizarea ieșirii din Republica Moldova fără acordul tatălui (f.d. 192).

În susținerea deciziei instanța de apel a motivat că, copii minori Valentina Marioglo și Eugeniu Marioglo, la moment locuiesc cu mama acestora în Federația Rusă și nu în Republica Moldova, iar de către prima instanță au fost evaluate condițiile de trai de la domiciliul lui Marioglo Olesea din Republica Moldova.

De asemenea, a motivat că, prima instanță a apreciat eronat probele existente la materialele cauzei în defavoarea lui Marioglo Eugeniu, nefiind stabilită prioritatea atașamentului prioritar al copiilor față de un părinte.

De asemenea, instanța de apel a constatat că stabilirea locului de trai al copilului minor Marioglo Eugeniu cu tatăl acestuia Marioglo Eugeniu nu o privează pe Marioglo Olesea de dreptul de a participa la creșterea și educarea acestuia.

Totodată, instanța de apel a constatat că stabilirea locului de domiciliere a copilului Marioglo Eugeniu cu tata prin sine exclude obligația acestuia de a plăti pensia pentru întreținerea acestui copil intimatului Marioglo Olesea, care este obligată să transmită copilul Marioglo Eugeniu tatălui acestuia Marioglo Eugeniu.

La 16 mai 2016, avocatul Gurlenco Oleg în interesele lui Marioglo Olesea a depus cerere de recurs prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs au invocat că, decizia instanței de apel este ilegală, pasibilă de a fi casată.

Astfel, a menționat că instanța de apel la emiterea deciziei nu a ținut cont de faptul că aceasta orientează spre separare frații minori Marioglo Valentina și

Marioglo Eugeniu, determinând diferit locurile de trai ale acestora ceea ce nu corespunde cu bunele practici internaționale.

De asemenea, instanța de apel a apreciat greșit interesul superior al copilului în cazul în care copiii au locuit permanent cu mama.

Nu s-a ținut cont de faptul că, Marioglo Olesea și-a manifestat voința în sensul creșterii și educării împreună a copiilor, în timp ce Marioglo Eugeniu recunoscând agresiunile psihice și fizice asupra fiicei sale minore a pledat pentru separarea copiilor.

Mai mult ca atât, în timp ce mama manifestă un atașament egal și o implicare în aceeași măsură în educarea ambilor copii, tatăl manifestă un atașament deosebit față de copilul minor Marioglo Eugeniu.

Suplimentar, s-a invocat că, instanța de apel a apreciat probele neluând în considerație interesul superior al copilului și nici nu s-au constatat careva temeieri care ar prejudicia interesele copiilor locuind cu mama, Marioglo Olesea (f.d. 206-209).

La 28 iunie 2016 Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei a depus referință prin care a relevat că reieșind din interesul superior al copilului și ținând cont de faptul că copii se află în grija mamei, care dispune de condiții necesare pentru o creștere adecvată, o dezvoltare psiho-emoțională stabilă, de asemenea luând în considerație că ambii copii minori urmează să locuiască împreună și ambii doresc să locuiască cu mama lor, fiind foarte atașați de mama acestora, domiciliul copiilor minori urmează să fie stabilit cu mama lor, Marioglo Olesea.

La 11 iulie 2016 Marioglo Eugeniu a depus referință prin care a solicitat să fie menținută decizia instanței de apel și respins recursul depus de Marioglo Olesea ca neîntemeiat.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs, menționează următoarele.

Curtea de Apel Cahul a pronunțat la 10 martie 2016 dispozitivul deciziei.

La 11 aprilie 2016 Curtea de Apel Cahul a expediat în adresa părților copia deciziei motivate (f.d. 199), iar potrivit avizului de recepție la 12 aprilie 2016 copia deciziei motivate a fost recepționată de Gorlenco Oleg, avocatul lui Marioglo Olesea.

Recursul a fost depus la 18 mai 2016, respectiv, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Respectiv, recursurile se consideră depuse în termenul prevăzut de lege.

Potrivit art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători poate decide invitarea unor participanți sau reprezentanți ai acestora pentru a se pronunța asupra problemelor de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind argumentele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea sunt întemeiate și urmează a fi admis cu casarea

hotărîrii Judecătoriai Cahul din 20 august 2015, hotărîrea suplimentare a Judecătoriai Cahul din 24 septembrie 2015 și deciziei Curții de Apel Cahul din 10 martie 2016 pronunțînd o nouă hotărîre.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept, să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Articolul 16 din Legea nr. 338 din 15.12.1994 privind drepturile copilului statuează că fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceștia, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul copilului.

În același context art. 51, 52 Codul familiei statuează dreptul copilului la abitație în familie și de a comunica cu părinții și alte rude. Familia este o instituție protejată de art. 8 din Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului.

În același timp art. 19 din Convenția pentru protecția copilului statuează că, statele părți *vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței acestora*, exceptând situația în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și cu respectarea legilor și a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltratați sau neglijați de părinți sau ***în cazul în care părinții trăiesc separat și se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reședință a copilului.***

De asemenea, art. 12 din Convenția cu privire la drepturile copilului prevede că, copilul ai cărui părinți își au reședința în state diferite va avea dreptul de a întreține, în afara unor situații excepționale, relații personale și contacte directe, în mod regulat, cu ambii săi părinți.

În acest scop și în conformitate cu obligația care revine statelor părți în temeiul art. 9 paragraful 1, statele părți vor respecta dreptul copilului și al părinților săi de a părăsi orice țară, inclusiv propria lor țară, și de a reveni în propria lor țară. Dreptul de a părăsi orice țară nu poate fi îngrădit decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protejarea siguranței naționale, a ordinii publice, a sănătății publice sau a bunelor moravuri ori a drepturilor și libertăților altora și care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezenta Convenție.

În cazul examinării litigiilor cu privire la stabilirea domiciliului minor în cazul în care părinții locuiesc separat, în state diferite urmează să se țină cont exclusiv de interesul superior al copilului.

Examinînd superioritatea unuia dintre drepturi instanța de judecată urmează să țină cont de art. 18 din Convenția pentru protecția copilului, care prevede că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții sau, după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rînd, în interesul suprem al copilului.

În acest sens, Curtea Europeană a drepturilor Omului a reiterat principiul bine stabilit în jurisprudența sa conform căruia scopul Convenției nu este de a proteja drepturile teoretice sau iluzorii ci cele concrete și efective (Cauza Artico împotriva Italiei).

Prin urmare, și la încredințarea copiilor minori, condiția esențială de care instanțele judecătorești au îndatorirea să se pronunțe, constă în interesul superior al copilului, interes ce urmează a fi stabilit prin examinarea tuturor criteriilor consacrate în acest domeniu.

Aceste criterii, stabilite de practica Curții Europene a Drepturilor Omului, dar și de legislația națională sunt vârsta copilului, posibilitățile părintelui de a-i asigura o bună dezvoltare fizică, intelectuală și morală, atașamentul față de copilul minor, precum și al minorului față de părinte, grija manifestată de părinți în timpul conviețuirii și după despărțirea lor în fapt, precum și altele asemenea.

Totodată, criteriile de apreciere a interesului superior al minorului formează un ansamblu guvernat de principiul egalității, ceea ce înseamnă că nu poate reține caracterul primordial sau determinant al unuia sau altuia dintre criteriile respective.

În acest context, în cauza *Karrer c. României* (hotărârea din 21 februarie 2012), s-a constatat încălcarea art. 8 având în vedere că ingerința în viața privată și de familie a reclamanților nu a avut la bază o analiză temeinică privind interesul superior al copilului și procedura prevăzută de Convenția de la Haga nu s-a desfășurat cu celeritate. În acest sens, Curtea a mai reținut și că, instanțele naționale, examinând interesul superior al copilului, nu au luat în considerare situația familială a minorei și nici alte elemente importante cum ar fi situația medicală, psihologică sau materială.

Raportînd raționamentele Curții Europene a Drepturilor Omului în prezenta cauză, instanța de recurs conchide:

În conformitate cu art. 51 alin. (1), (3) Codul familiei, se consideră copil persoana care nu a atins vârsta de 18 ani (majoratul). Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-și cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepția cazurilor cînd aceasta contravine intereselor copilului.

Copilul are dreptul la educație din partea părinților, la dezvoltarea capacităților intelectuale, la libertatea gândirii și conștiinței, la apărarea demnității și onoarei.

Tot în acest context, art. 63 alin. (1), (2) Codul familiei prevede că, în cazul cînd părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților.

Dacă un atare acord lipsește, domiciliul minorului se stabilește de către instanța judecătorească, ținîndu-se cont de interesele și părerea copilului (dacă acesta a atins vârsta de 10 ani).

În acest caz, instanța judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.

În speță, în urma căsătoriei dintre Marioglo Eugeniu și Marioglo Olesea s-au născut copii minori Marioglo Valentina, anul nașterii 31 ianuarie 2001 (f.d. 5) și Marioglo Eugeniu, anul nașterii 11 octombrie 2005 (f.d. 4).

Potrivit certificatului de divorț nr. D-IV 0495590 căsătoria dintre Marioglo Eugeniu și Marioglo Olesea a fost desfăcută la 24 mai 2014 (f.d. 8).

În conformitate cu art. 63 alin. (3) Codul familiei, la determinarea domiciliului copilului minor, instanța judecătorească va cere și avizul autorității tutelare în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinți.

Conform avizului-concluzie cu privire la stabilirea domiciliului copiilor Marioglo Valentina, Marioglo Eugeniu, autoritatea tutelară susține cererea reconvențională depusă de Marioglo Olesea privind stabilirea locului de trai ai copiilor Marioglo Valentina, Marioglo Eugeniu și propune ca domiciliul copiilor minori să fie stabilit cu mama Marioglo Olesea (f.d.93,94).

Totodată, potrivit actelor de examinare locativă a păților, ambele părți dețin condițiile necesare de trai pentru dezvoltarea și creșterea copiilor.

Însă, instanța de apel a concluzionat că de fapt copiii minori locuiesc împreună cu mama acestora în Federația Rusă, constatând că instanța de fond a apreciat eronat locul de trai al copiilor minori cu mama acestora în Republica Moldova, Marioglo Olesea, în cazul în care aceștia locuiesc în Federația Rusă.

În acest sens, instanța de recurs menționează că, într-adevăr la examinarea cauzei în apel copii deja numai locuiau la domiciliul mamei din Republica Moldova, însă în Federația Rusă, respectiv luând în considerație interesul superior al copiilor nu reiese din locul de aflare a acestora.

În acest sens, se menționează că, de către recurentă a fost prezentat în instanța de judecată un contract de locațiune semnat la 01 iunie 2015 potrivit căruia recurenta închiriaza un apartament cu 2 odăi situat în s. Crascova, Regiunea Moscovei (f.d. 180-181).

Instanța de apel, a interpretat acest fapt în interesul lui Marioglo Eugeniu, fără a ține cont de interesul superior al copiilor.

Mai mult ca atât, potrivit contractului de muncă, recurenta este angajată în Federația Rusă în calitatea de vânzător deținând și o sursă de trai, or după cum a fost menționat de către recurentă în instanța de fond și necombătut de intimat, aceasta a plecat peste hotarele țării luând în considerație starea precară financiară a familiei în genere.

Astfel, instanța de apel fără a determina condițiile de trai ai copiilor minori actuală, și fără a lua în considerație interesul superior al copilului, a interpretat circumstanțele cauzei în favoarea intimatului Marioglo Eugeniu, în cazul în care și recurenta dispune de un loc de trai și de muncă.

Un alt criteriu stabilit de bunele practici internaționale și de legislația națională este dreptul copilului la educație.

Astfel, menționăm că, potrivit caracteristicilor eliberate de către școala medie din Crascova, Federația Rusă, copii minori Marioglo Valentina, Marioglo Eugeniu sunt înmatriculați la școala respectivă (f.d. 184, 186) și sunt caracterizați

din punct de vedere pozitiv avînd relații respectuoase atît cu colegii cît și cu profesorii, fiindu-le astfel asigurat dreptul la educație.

Totodată, instanța de recurs remarcă că, instanța de apel nu a evaluat influența schimbării micro-mediului social al copiilor în cazul schimbării circumstanțelor sociale, în cazul în care copii minori, și-au schimbat recent mediul social.

Schimbarea ulterioară a micro-mediului social poate afecta negativ nivelul psihologic și de dezvoltare a minorului.

Un alt criteriu stabilit este atașamentul minorului față de părinți dar și față de frați surori.

Astfel, instanța de apel, a încetat procedura în partea stabilirii domiciliului copilului minor Marioglo Valentina dat fiind faptul că art. 63 alin. (1) Codul familiei prevede că, în cazul cînd părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinților, iar Marioglo Valentina a împlinit vîrsta de 14 ani și are dreptul singură să decidă în privința locului de trai.

Totodată, instanța de recurs menționează că, creșterea împreună a fraților este în interesul lor superior nu doar atunci cînd între ei s-au statornicit puternice legături de afecțiune, cînd în măsura separării ar fi de natură să le creeze traume greu psihice greu de depășit, dar și atunci cînd separarea ar contribui la o ruptură definitivă între frați, datorită influenței negative a părinților, dacă interesele copiilor minori impun creșterea împreună, atunci cînd între ei ar contribui la dispariția sentimentelor firești dintre frați, preîntîmpinarea unei asemenea rupturi, care nu este în interiorul copiilor, putîndu-se realiza numai prin creșterea lor împreună, prin traiul alături putîndu-le fi schimbate sentimentele într-un sens pozitiv, spre o relație de dragoste și afecțiune reciprocă, proprie fraților, cu consecințe benefice pentru dezvoltarea lor viitoare.

Astfel, instanța de apel, nu a cercetat nici o probă în vederea stabilirii legăturii psihologice dintre frați, și influența despărțirii acestora supra stării psiho-emoționale, avînd în vedere că după decizia instanței de apel unul va locui în Republica Moldova iar altul va locui în Federația Rusă. Or. art. 52 alin. (1) Codul familiei prevede că, copilul are dreptul să comunice cu ambii părinți, cu bunicii, frații, surorile și cu celelalte rude.

Tot în acest context, instanța de recurs relevă, că pornind de la principiul egalității părinților în stabilirea interesului superior al copilului, Marioglo Olesea nu manifestă o afecțiune, sau preferință prioritară față de unul dintre copii, în timp ce Marioglo Eugeniu, aspiră pentru despărțirea acestora astfel, ca Marioglo Eugeniu să aibă domiciliul cu tatăl său.

Mai mult ca atît, potrivit concluziei Autorității Tutelare, Marioglo Eugeniu nu a manifestat prioritatea unuia dintre părinți față de altul, respectiv, instanța de apel, urma să pornească de la egalitatea părinților în stabilirea interesului superior al copilului.

În conformitate cu art. 54 Codul familiei, copilul are dreptul să-și exprime opinia la soluționarea în familie a problemelor care îi ating interesele și să fie

audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative. De opinia copilului care a atins vârsta de 10 ani se va ține cont în mod obligatoriu dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

Astfel, Marioglo Eugeniu s-a născut la 11 octombrie 2005, iar concluzia a fost dată de către autoritatea tutelară la 06 mai 2015, respectiv neîmplinind vârsta de 10 ani.

Instanța de apel a examinat cauza între perioada 05 ianuarie 2016 (f.d. 165) pînă la pronunțarea deciziei, 10 martie 2016, și respectiv contrar prevederilor legale instanța de apel nu a examinat opinia copilului în acest sens, care potrivit legii este obligatorie.

Totodată, la momentul emiterii avizului autorității tutelare, minorul Marioglo Eugeniu, locuia cu tatăl său, iar instanța tutelară a constatat că minorul este influențat psihic de tatăl acestuia, fapt interpretat de către instanța de apel în interesul uneia din părți.

E de menționat că Marioglo Olesea este cetățean al Republicii Moldova și dispune de aceleași drepturi la educarea copiilor ca și Marioglo Eugeniu, neavînd importanță de locul unde copiii vor fi educați.

În urma celor expuse instanța de recurs conchide că Curtea de Apel Cahul nu a examinat toate circumstanțele cauzei, apreciind probele și legea materială și procesuală eronat în interesul unei părți și nu în interesul superior al copilului, fapt ce duce la încălcarea drepturilor copiilor minori.

Prin urmare urmează de respins pretențiile lui Marioglo Eugeniu împotriva lui Marioglo Olesea cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori cu tata, ca neîntemeiată și să admită parțial cererea reconvențională depusă de Marioglo Olesea împotriva lui Marioglo Eugeniu cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea cheltuielilor de judecată.

Totodată, instanța de recurs reține că, potrivit art. 265 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care pricina nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

În conformitate cu art. 63 alin. (1) din Codul familiei, În cazul cînd părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților.

Potrivit materialelor cauzei, Marioglo Valentina, este născută la 31 ianuarie 2001, respectiv la data examinării recursului a atins vârsta de 14 ani.

Prin urmare, procesul în partea pretențiilor lui Marioglo Eugeniu și Marioglo Olesea privind stabilirea locului de trai al copilului minor Marioglo Valentina, cu unul din părinți urmează a fi încetat, întrucît Marioglo Valentina la data examinării cererii de apel și recurs atinsese vârsta de 14 ani și conform legislației în vigoare, poate determina desinestătător domiciliul acesteia.

Cît privește stabilirea domiciliului minorului Marioglo Eugeniu născut la 11 octombrie 2005, instanța de recurs, relevă că luînd în considerație, constatările reflectate supra și interesul superior al copilului, domiciliul copilului minor Marioglo Eugeniu, anul nașterii 11 octombrie 2005 urmează de stabilit cu mama acestuia Marioglo Olesea.

Cu privire la încasarea pensiei de întreținere instanța de recurs menționează că, potrivit art. 74 alin. (1) din Codul muncii, părinții sînt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă. Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare. Articolul 18 alin. (1) din Legea nr. 338 din 15 decembrie 1994 cu privire la drepturile copilului, prevede că, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținînd cont în primul rînd de interesele acestuia.

În acest sens, art. 75 alin. (1) și (2) din Codul familiei, prevede că, pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii și 1/2 - pentru 3 și mai mulți copii. Quantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținîndu-se cont de starea materială și familială a părinților, de alte circumstanțe importante.

Potrivit contractului individual de muncă nr. 24 din 01 aprilie 2015 Marioglo Eugeniu este angajat în cîmpul muncii în calitate de depozitar avînd un salariu de 1650,00 lei (f.d. 102).

În conformitate cu art. 76 alin. (1) din Codul familiei, în cazurile cînd părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească quantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art.75.

Conform datelor statistice oficiale ale Biroului național de Statistică (statistica.md) minimul de existență lunar constituie pentru un copil cu vîrsta între 7-17 ani, este de 1172,8 lei.

E de menționat că minimul de existență necesar pentru minori depășește veniturile lui Marioglo Eugeniu, însă în acest sens, instanța de recurs urmează să i-a în considerație obligația părinților de a-și întreține copii minori, dreptul copiilor la o dezvoltare fizică, intelectuală, spirituală și socială și ținînd cond de interesul superior al acestuia.

Astfel, instanța de judecată urmează să stabilească pensia alimentară în dependență de minimul de existență lunar necesar copiilor stabilit de Biroul Național de Statistică și de a aplica prevederile art. 76 alin. (1) Codul familiei și a stabili o pensie de întreținere într-o sumă bănească fixă.

Astfel, corelînd egalitatea părinților pentru îngrijirea și întreținerea copiilor minori, Marioglo Eugeniu urmează să achite pensia alimentară lui Marioglo Olesea în sumă de 870 lei lunar pentru întreținerea fiecărui copil minor, începînd cu data adresării acesteia în instanța de judecată și pînă la stingerea dreptului la pensia alimentară.

La caz este de menționat că normele de drept național și internațional stabilesc că răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine ambilor părinți, care indiferent de situațiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Deoarece, oricărui copilului îi este recunoscut dreptul la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială, iar părinților care au în grijă un copil le revine în primul rînd responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Cît privește capătul de cerere cu privire la dispunerea ca copii minori Marioglo Valentina, născută la 31 ianuarie 2001 și Marioglo Eugeniu, născut la 11 octombrie 2005 să poate ieși din Republica Moldova împreună cu mama sa Marioglo Olesea, fără obținerea acordului tatălui copiilor Marioglo Eugeniu, instanța de recurs menționează următoarele.

Potrivit art. 10 alin. (2) al Convenției Internaționale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989 de la New York rezultă că, statele părți vor respecta dreptul pe care îl au copilul și părinții săi de a părăsi orice țară, inclusiv pe a lor, și de a reveni în propria lor țară.

Dreptul de a părăsi orice țară nu poate fi limitat decît de restricțiile prevăzute de lege și care sunt necesare pentru protecția securității naționale, ordinea publică, sănătatea publică sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora și care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezenta Convenție.

Articolul 18 alin. (1) al Convenției menționate stipulează că, statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rînd părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

De altfel, în cauză sunt incidente și prevederile art. 52 alin. (1), art. 53 și art. 61 Codul familiei, care indică că desfacerea căsătoriei părinților, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului; copilului i se garantează apărarea drepturilor și intereselor sale legitime.

Apărarea drepturilor și intereselor legitime ale copilului se asigură și sunt apărute de părinți.

Din sensul prevederilor art. 1 alin.(2) al Legii cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, nr. 269 din 09 noiembrie 1994, rezultă expres că minorii au dreptul de a ieși și de a intra în Republica Moldova numai însoțiți de unul dintre reprezentanții lor legali sau de un însoțitor, desemnat prin declarație de către

reprezentantul legal a cărui semnătură se legalizează notarial. În declarație se indică scopul călătoriei, durata acesteia și țara de destinație.

Prin urmare, fiind stabilit prin Lege, că ieșirea copilului minor peste hotarele țării, este posibilă doar fiind însoțit de unul dintre reprezentanții, acordul celuilalt părinte nu este necesar, fapt ce depășește necesarul în acordarea permisiunii ieșirii copilului minor peste hotarele țării fără acordul tatălui printr-o hotărâre judecătorească.

Respectiv, instanța de recurs consideră neîntemeiată, pretenția lui Marioglo Olesea cu privire la dispunerea ca copii minori Marioglo Valentina, născută la 31 ianuarie 2001 și Marioglo Eugeniu, născut la 11 octombrie 2005 să poate ieși din Republica Moldova împreună cu mama sa Marioglo Olesea, fără obținerea acordului tatălui copiilor Marioglo Eugeniu, ca neîntemeiată întrucât legea permite ieșirea copiilor minori peste hotarele țării doar cu acordul unuia dintre părinți.

Distinct de cele relatate, instanța de recurs menționează că, art. 1 alin. (4) din Lgea nr. 269, prevede că, în cazul în care minorul pleacă să domicilieze în străinătate, este necesar consimțământul, exprimat prin declarație, al ambilor părinți ale căror semnături se legalizează notarial, iar în cazul altor reprezentanți legali - consimțământul acestora, exprimat prin decizie a autorității tutelare.

Respectiv, legea impune acordul ambilor părinți în cazul stabilirii domiciliului copilului minor peste hotare țării și nu în cazul ieșirii acestora, or prin prisma art. 240 alin. (3) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de recurs menționează următoarele.

În conformitate cu art. 94 al. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții.

Potrivit art. 82 din Codul de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a pricinii.

Potrivit bonului de plată seria EZ nr. 652404 din 05 martie 2015 Marioglo Olesea a achitat suma de 5000 de lei avocatului Gorlenco Oleg cu titlul de cheltuieli de judecată (f.d. 36), iar potrivit ordinului de încasare nr. 99129375 Marioglo Olesea a achitat 200 de lei cu titlul de taxă de stat (f.d. 37). De asemenea potrivit ordinului de încasare nr. 6290 a achitat taxa de stat în sumă de 100 lei pentru examinarea cauzei în recurs (f.d. 205).

Luând în considerație cele expuse supra urmează de încasat din contul lui Marioglo Eugeniu în beneficiul lui Marioglo Olesea cheltuielile de judecată.

Totodată, instanța de recurs, reieșind din faptul că a admis cerința reclamantei Marioglo Olesea privind încasarea pensiei de întreținere, urmează de încasat de la Marioglo Eugeniu în beneficiul statului, taxa de stat în mărime 339,30 lei, de la care Marioglo Olesea a fost scutită în temeiul legii la depunerea cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1), lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de avocatul Gorlenco Oleg în interesele lui Olesea Marioglo.

Se casează hotărîrea Judecătorei Cahul din 20 august 2015, hotărîrea suplimentară a Judecătorei Cahul din 24 septembrie 2015 și decizia Curții de Apel Cahul din 10 martie 2016 adoptate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Marioglo Eugeniu împotriva lui Marioglo Olesea privind stabilirea locului de trai al copiilor minori cu tata și cerere reconvențională a lui Marioglo Olesea împotriva lui Marioglo Eugeniu, persoană interesată Centrul de Asistență Socială și Protecție Drepturilor Copiilor din or. Cahul privind stabilirea locului de trai al copiilor minori Marioglo Valentina, născută la 31 ianuarie 2001 și Marioglo Eugeniu, născut la 11 octombrie 2005 cu mama, și încasarea pensiei alimentare pentru întreținerea copiilor minori Marioglo Valentina, Marioglo Eugeniu în sumă bănească fixă în mărime de 1000 lei pentru fiecare copil, începînd cu data depunerii cererii reconvenționale, autorizarea ieșirii copiilor minori Marioglo Valentina, Marioglo Eugeniu, peste hotarele Republicii Moldova fără acordul tatălui, și încasarea cheltuielilor de judecată, pronunțînd o hotărîre nouă după cum urmează:

Se respinge acțiunea înaintată de Marioglo Eugeniu împotriva lui Marioglo Olesea cu privire la determinarea domiciliului copiilor minori, încasarea cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

Se încetează procesul civil în partea pretenției reclamantului Marioglo Eugeniu împotriva Marioglo Olesea privind stabilirea locului de trai al copilului minor Marioglo Valentina, născută la 31 ianuarie 2001 și a pretenției reclamantei din acțiunea reconvențională înaintată de Marioglo Olesea împotriva lui Marioglo Eugeniu privind stabilirea locului de trai a copilului Marioglo Valentina, născută la 31 ianuarie 2001, în temeiul art. 265 lit. a) din Codul de procedură civilă.

Se admite parțial acțiunea reconvențională înaintată de Marioglo Olesea împotriva lui Marioglo Eugeniu privind stabilirea locului de trai al copiilor, încasarea pensiei de întreținere și autorizarea ieșirii copiilor din Republica Moldova, fără acordul tatălui.

Se stabilește domiciliul copilului minori Marioglo Eugeniu, anul nașterii 11 octombrie 2005, cu mama acestuia Marioglo Olesea născută la 27 mai 1981 și domiciliată în Republica Moldova, or. Cahul, str. Șolohov, 34, ap. 29.

Se încasează de la Marioglo Eugeniu în beneficiul lui Marioglo Olesea, pensia pentru întreținerea copiilor minori, Marioglo Valentina, anul nașterii 31 ianuarie 2001 și Marioglo Eugeniu, anul nașterii 11 octombrie 2005, în mărime fixă, în cuantum de 870 (opt sute șaptezeci lei) lunar pentru fiecare copil, începînd cu data depunerii cererii de chemare în judecată, 18 martie 2015 pînă la atingerea majoratului.

Cerința reclamantei Marioglo Olesea din cererea reconvențională înaintată împotriva lui Marioglo Eugeniu privind autorizarea ieșirii copiilor din Republica Moldova, fără acordul tatălui se respinge fiind neîntemeiată.

Se încasează de la Marioglo Eugeniu în beneficiul lui Marioglo Olesea suma de 5000 (cinci mii lei) cu titlul de cheltuieli pentru asistență juridică și 300 (trei sute lei) cu titlul de cheltuieli de judecată în total suma de 5300 (cinci mii trei sute lei).

Se încasează de la Marioglo Eugeniu în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 339,30 (trei sute treizeci și nouă lei 30 bani).

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecători

Svetlana Filincova

Maria Ghervas

Sveatoslav Moldovan

Galina Stratulat

Dumitru Mardari